

Назва навчальної дисципліни	Кліматична освіта
Спеціальність	<i>Е 2 Екологія</i>
Кількість кредитів	<i>4 (120 год)</i>
Шифр навчальної дисципліни	<i>ВК</i>
Прізвище, ім'я, по батькові викладача	<i>Панчук Ольга Ігорівна</i>
Науковий ступінь	<i>кандидат біологічних наук</i>
Вчене звання	<i>доцент</i>
Посада викладача	<i>доцент кафедри біології, екології та методик їх навчання</i>
Контактний телефон викладача	<i>0988091811</i>
Профайл викладача	https://kogpa.edu.ua/images/main_dir/kaf_bio/vykladachi/dukh.pdf
Е-mail викладача	<i>olja_dykh@ukr.net</i>
Розклад консультацій	<i>Очні консультації</i>
Час проведення	<i>14.40 – 17.00</i>
Місце проведення	<i>43 ауд.</i>

Опис дисципліни

Дисципліна «Кліматична освіта» спрямована на формування у здобувачів освіти системного розуміння сучасних підходів до освіти з питань зміни клімату та набуття практичних умінь проектувати й реалізовувати кліматично орієнтовані освітні практики.

Зміст дисципліни охоплює наукові основи зміни клімату, кліматичні ризики та їхні наслідки для природних і соціальних систем, пом'якшення наслідків зміни клімату, адаптацію до кліматичних змін та підвищення кліматичної стійкості, взаємозв'язки зміни клімату зі здоров'ям людини, функціонуванням екосистем, біорізноманіттям та сталим розвитком. Особливу увагу приділено міжнародним і державним орієнтирам кліматичної політики, педагогічним підходам до кліматичної освіти, міждисциплінарності, STEM/STEAM, дослідницькому та проектному навчанню, навчанню на основі локальних проблем, цифровим інструментам і роботі з даними, а також проектуванню та оцінюванню кліматично орієнтованих освітніх практик.

Метою дисципліни є формування у здобувачів освіти системного розуміння теоретичних і методичних засад кліматичної освіти та здатності проектувати й реалізовувати кліматично орієнтовані освітні практики на засадах освіти для сталого розвитку.

Навчальний контент

Теми лекцій	Теми практичних	Види оцінювання	К-ть балів
Кліматична освіта: поняття, становлення та сучасні орієнтири	Кліматична освіта: сучасні підходи та орієнтири	Усне опитування, тести, завдання	65
Наукові основи зміни клімату	Кліматичні факти, дані та міфи		
Кліматичні ризики та їхні наслідки для природи і суспільства	Кліматичні ризики: аналіз причинно-наслідкових зв'язків		
Пом'якшення наслідків зміни клімату	Пом'якшення наслідків зміни клімату: від проблеми до рішення		
Адаптація до зміни клімату та підвищення кліматичної стійкості	Адаптація до зміни клімату: пошук адаптаційних рішень		

Клімат, здоров'я людини та добробут	Клімат і здоров'я людини: освітній потенціал теми		
Клімат, екосистеми та біорізноманіття	Екосистемні послуги як ресурс кліматичної освіти		
Міжнародна та державна політики у сфері зміни клімату			
Кліматична освіта і сталий розвиток	Кліматична освіта крізь призму ЦСР		
Міждисциплінарна спрямованість кліматичної освіти	Міждисциплінарне навчальне завдання з кліматичної освіти		
Цифрові інструменти та робота з даними у кліматичній освіті	Цифрові інструменти та дані у кліматичній освіті		
Локальні проблеми як основа кліматично орієнтованого навчання	Локальна кліматична проблема як основа освітнього дослідження		
Педагогічні підходи та методи кліматичної освіти	Педагогічні методи кліматичної освіти: від дослідження до дії		
Проектування та оцінювання кліматично орієнтованих освітніх практик	Проектування та оцінювання кліматично орієнтованої освітньої практики		
Індивідуальне навчально-дослідне завдання		Захист	10
Підсумкове тестування			25
			100

Формування програмних компетентностей та результатів

Індекс в матриці ОП	Програмні компетентності та результати
ЗК	01. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
	02. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
	06. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
ФК	09. Обізнаність на рівні новітніх досягнень, необхідних для дослідницької та/або інноваційної діяльності у сфері екології, охорони довкілля та збалансованого природокористування.
	10. Здатність застосовувати міждисциплінарні підходи при критичному осмисленні екологічних проблем.
	12. Здатність застосовувати нові підходи до аналізу та прогнозування складних явищ, критичного осмислення проблем у професійній діяльності.
	13. Здатність доводити знання та власні висновки до фахівців та нефахівців.
	15. Здатність до організації робіт, пов'язаних з оцінкою екологічного стану, захистом довкілля та оптимізацією природокористування, в умовах неповної інформації та суперечливих вимог..
	16. Здатність до самоосвіти та підвищення кваліфікації на основі інноваційних підходів у сфері екології, охорони довкілля та збалансованого природокористування
	18. Здатність оцінювати рівень негативного впливу природних та антропогенних факторів екологічної небезпеки на довкілля та людину
ПР	15. Оцінювати екологічні ризики за умов недостатньої інформації та суперечливих вимог.
	17. Критично осмислювати теорії, принципи, методи і поняття з різних предметних галузей для вирішення практичних задач і проблем екології.

Політика оцінювання

- **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Перескладання тем / модулів відбувається під час проведення консультацій керівника курсу.
- **Політика щодо академічної доброчесності:** Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час підготовки практичних завдань в процесі заняття.
- **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Рекомендована література

1. Кабінет Міністрів України. (2024, 30 травня). *Про схвалення Стратегії формування та реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2035 року і затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 2024–2026 роках:* розпорядження Кабінету Міністрів України № 483-р. <https://zakon.rada.gov.ua/go/483-2024-%D1%80>
2. Кабінет Міністрів України. (2017). *Про затвердження плану заходів щодо виконання Концепції реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2030 року:* розпорядження Кабінету Міністрів України № 878-р. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/878-2017-%D1%80>
3. Верховна Рада України. (2019). *Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року:* Закон України № 2697-VIII. <https://zakon.rada.gov.ua/go/2697-19>
4. Президент України. (2019). *Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року:* Указ Президента України № 722/2019. <https://www.president.gov.ua/documents/7222019-29825>
5. McKenzie, M., & Benavot, A. (2024). *Climate change and sustainability in science and social science secondary school curricula.* UNESCO. DOI: 10.54675/NDFI7173.
6. UNESCO. (2017). *Education for sustainable development goals: Learning objectives.* Paris: UNESCO. DOI: 10.54675/CGBA9153.
7. UNESCO. (2024). *Greening curriculum guidance: Teaching and learning for climate action.* Paris: UNESCO. DOI: 10.54675/AOOZ1758.
8. UNESCO. (2024). *Green school quality standard: Greening every learning environment.* Paris: UNESCO. DOI: 10.54675/LOCX2930.
9. United Nations. (2015). *Transforming our world: The 2030 Agenda for Sustainable Development.* New York: United Nations.
10. IPCC. (2023). *Climate Change 2023: Synthesis Report.* Contribution of Working Groups I, II and III to the Sixth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change. Geneva: IPCC.
11. IPCC. (2022). *Climate Change 2022: Impacts, Adaptation and Vulnerability.* Contribution of Working Group II to the Sixth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change. Cambridge: Cambridge University Press.
12. IPCC. (2022). *Climate Change 2022: Mitigation of Climate Change.* Contribution of Working Group III to the Sixth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change. Cambridge: Cambridge University Press.
13. Дух, О. І., Цицюра, Н. І., & Кондратюк, С. М. (2024). Використання цифрових інструментів для формування знань щодо зміни клімату. *Науковий вісник Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка. Серія: Педагогічні науки*, 18, 77–84.

14. Дух, О. І., & Бенера, В. Є. (2024). Організація кліматичної освіти: виклики та досягнення. *Науковий вісник Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка. Серія: Педагогічні науки*, 19, 77–86. DOI: 10.32782/2410-2075-2024-19.10.
15. Дух, О. І. (2025). Сучасні європейські практики розвитку кліматичної освіти. *Педагогічна Академія: наукові записки*, 14. DOI: 10.5281/zenodo.14847214.
16. Дух, О. І. (2025). Кліматична компетентність у науково-педагогічному дискурсі: понятійний аналіз і концептуальні орієнтири. *Педагогічна Академія: наукові записки*, 15. DOI: 10.5281/zenodo.14942548.
17. Дух, О., Цицюра, Н., & Бенера, В. (2025). Цифровий інструмент i-Tree MyTree як засіб реалізації кліматичної освіти. *Інформаційні технології і засоби навчання*, 108(4), 158–174. DOI: 10.33407/itlt.v108i4.6193.
18. Панчук, О. (2026). Кліматично орієнтовані освітні практики в педагогічному дискурсі: сутність та напрями реалізації. *Педагогічна Академія: наукові записки*, 27. DOI: 10.5281/zenodo.18808039.
19. Панчук, О. І., Тригуба, О. В., & Погорєлова, О. М. (2026). Вразливість людини до теплового стресу в умовах кліматичних змін: фізіологічні межі та індивідуальні ризики. *Екологічні науки*, 3(66), 331–337. DOI: 10.32846/2306-9716/2026.есо.3-66.48.
20. Панчук, О. І. (2026). Критеріальний підхід до оцінювання рівня сформованості кліматичної компетентності вчителів природничих спеціальностей. *Науковий вісник Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка. Серія: Педагогічні науки*, 22, 177–186. DOI: 10.32782/2410-2075-2026-22.21.